

TANKOVÉ A AUTOMOBILNÍ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ OPERAČNÍ MANÉVROUJÍCÍ SKUPINY

V souvislosti s kvantitativním a kvalitativním narůstáním sil a prostředků nepřítelů v operační hloubce vystupuje do popředí požadavek aktivního ničení těchto sil a prostředků.

Vedle dosud uplatňovaných zásad řešení tohoto úkolu úderů jaderných zbraní, letectvem, operačními a operačně taktickými výsady vystupuje do popředí použití nového prvku operační sestavy — operační manévrující skupiny, která je předurčena k vedení bojové činnosti v operační hloubce, ve značných vzdálenostech a odtržení od hlavních sil frontu a armád.

Samotné předurčení těchto skupin, předpokládané úkoly, způsob vedení bojové činnosti a v neposlední řadě jejich složení sebou přináší řadu zvláštností v jejich všestranném zabezpečení.

Jedním z prvků všestranného zabezpečení, kde se tyto zvláštnosti promítanou jak do přípravy vojsk a techniky při vytváření operační manévrující skupiny, tak do vlastního zabezpečování bojové činnosti, je tankové a automobilní technické zabezpečení.

Při řešení všech otázek, které v této problematice vznikají, vycházíme ze základních cílů tankového a automobilního technického zabezpečení v průběhu bojové činnosti:

— trvale udržovat veškerou tankovou a automobilní techniku, včetně tankových a automobilních podvozků speciální tech-

niky, ve stálé bojové pohotovosti a provozní spolehlivosti k plnění bojových úkolů,

— zabezpečovat rychlé vyprošťování, odsuny a opravy poškozené techniky a rychlé navrácení opravených vozidel do boje,

— plně zabezpečovat efektivní činnost všech opravářských a vyprošťovacích prostředků a využití jejich kapacit pro rychlou obnovu bojeschopnosti poškozené techniky,

— včas a v potřebném rozsahu zabezpečovat náhradní díly a ostatní materiál pro opravy na všech stupních,

— technicky zabezpečit zvláštní druhy bojové činnosti, např. násilný přechod vodních toků, plynulost pohybu v těžko průchodném terénu, odstranění následků jaderného napadení apod.

Uvedu hlavní zásady pro vytváření a použití operačních manévrujících skupin, které budeme brát při řešení úkolů tankového a automobilního technického zabezpečení v úvahu.

Především je to možné složení frontové operační manévrující skupiny zpravidla s třemi divizemi vyzbrojené tanky a BVP s vyloučením všeho, co by mohlo snižovat požadovanou pohyblivost skupiny. V armádě to může být tanková nebo motostřelecká divize s respektováním stejné zásady. Již tento požadavek se výrazně promítne do řešení tankového a automobilního technického zabezpečení.

Dále je to vlastní předurčení jako vysoce mobilních skupin, určených k rychlému přenesení bojové činnosti do operační hloubky, k vedení rozhodné manévrové činnosti a plnění operačních úkolů v hlubokém nepřátelském týlu. Zvláštní význam nabývají v této souvislosti jednotlivé faktory rozmachu činnosti.

Bude-li hloubka činnosti operační manévrující skupiny totožná s hloubkou útočné operace frontu (armády) — tzn. u frontu 600—700 km a u armády 250 až 300 km — a šířka pásma činnosti skupiny v rozmezí frontového či armádního pásma, je zřejmé, že provozní zatížení zejména bojové techniky bude mnohem vyšší, než při činnosti armád a divizí v útočné operaci v rámci úderního uskupení frontu. Z toho plyne pro přípravu techniky závěr, že při zvolení zpravidla používaného koeficientu manévru 2,5—3 (přitom uvedené faktory rozmachu činnosti povedou zřejmě i zde k jeho zvýšení) vyčerpá bojová technika již v průběhu bojové činnosti celou zásobu kilometrů do technického ošetřování. To i v případě, že v přípravě budou vykonány všechny úkony předcházejícího ošetření.

S touto otázkou bezprostředně souvisí i problém zabezpečení vysoké provozní spolehlivosti v průběhu bojové činnosti při uvažovaném tempu činnosti. Toto tempo činnosti, v průměru 80—100 km za den, bude znamenat značné omezení možnosti v plánování a plnění stanovených úkolů technického ošetřování. To musí vést k velmi promyšlenému výběrovému systému jednotlivých úkonů s postupným zabezpečením v přestávkách bojové činnosti.

Značný význam pro stanovení a řešení úkolů tankového a automobilního technického zabezpečení mají bojové, prostorové a časové podmínky, ve kterých bude operační manévrující skupina plnit bojový úkol. Vedení boje se silnými zálohami, bojovým zabezpečením prostředků jaderného napadení nepřítel, úkoly ovládnutí důležitých, tzn. dobře chráněných čar a objektů, vodních překážek apod. bude probíhat v odtržení od hlavních sil, v podstatě bez vymezeného týlového prostoru a chráněných boků bojové sestavy operační manévrující skupiny. Proto je nutné pro tento způsob boje přehodnotit formy manévru opravářských a odsunových prostředků, systém vlastních odsunů, oprav i doplňování vojsk technikou, náhradními díly i dalšími materiály. Mimořádnou důležitost v této souvislosti nabývá otázka soustředování a odsunů poškozené techniky a neopravitelných prostředků v podstatě

přes území nepřítel, při relativně značných možnostech jeho působení jak ze vzduchu, tak pozemními silami. Neřeší však tento problém by znamenalo značné snížení bojeschopnosti operační manévrující skupiny [popř. i armády].

Problém zabezpečení vysoké bojové pohotovosti a provozní spolehlivosti prohlubují omezení možnosti vyčlenění zejména opravářských prostředků do sestavy operační manévrující skupiny. Požadavek zvlášť vysoké pohyblivosti skupiny konkrétně postavený tak, že veškerá technika, která se pohybuje pomaleji než tanky a bojová vozidla pěchoty a vše co není bezpodmínečně nutné ke splnění úkolu se ponechává za vojsky prvního sledu frontu, se musí odrazit i v pečlivém výběru opravářských prostředků, zejména těžkých strojních dílen.

Tolik k problémům, které se mohou výrazněji promítnout do jednotlivých otázek tankového a automobilního technického zabezpečení a budou vyžadovat zvláštní přístup k jejich řešení. Pozornost ve všech fázích jak přípravy a plánování, tak vlastního konkrétního zabezpečení budeme věnovat zejména těmto otázkám:

1. Z hlediska výrazného zvýšení předpokládaného průběhu bojové techniky při zasazení operační manévrující skupiny se zvyšuje význam udržování odpovídajících zásob kilometrů do nejbližší střední nebo generální opravy u tanků a BVP a systém stanovených technických ošetření již v míru.

Bezpodmínečně je nutné dodržovat takové zásady RMNO č. 010/77 jako je zajištění minimálních zásob km uložené techniky jak z hlediska vlastní normy, tak stanovené procento z celkového počtu techniky s příslušnou normou, zásady zařazování techniky po generálních opravách apod.

Trvale prosazovat na všech stupních preventivní systém údržby techniky s důrazem na kvalitní každodenní ošetřování, technické ošetřování a některé zvláštní druhy ošetření, zejména přípravu na provoz v zimních (letních) podmínkách.

Z tohoto pohledu se zvyšuje i význam opatření k přípravě techniky při přechodu ze stálé pohotovosti do dalších stupňů, zejména však v rámci zvýšení bojové pohotovosti. Zásadně můžeme např. v této etapě řešit zabezpečení potřebných zásob kilometrů kolejových pásů, do technického ošetřování apod.

2. Dále jde o výraznější prohloubení znalostí vlastní techniky jak z hlediska bojových možností, tak z hlediska provozních a technických parametrů a potřeb.

Techničtí funkcionáři, ale i velitelé, štáby a odborní náčelníci musí (z hlediska omezujících faktorů pro vyčleňování techniky do operační manévrující skupiny) velmi přesně znát takové parametry jako je rychlost, dosah činnosti, spotřebu PHM, normy údržby, různé omezující činitele ap. Bude potřeba již v míru mít na jednotlivých stupních vytypovanou techniku, která bude vyčleňována do sestavy skupiny, i tu, kterou bude nutné ponechat v týlovém sledu, aby se nestala brzdícím elementem v jednotlivých fázích přesunů i bojové činnosti. V plném rozsahu se toto zhodnocení techniky týká i prostředků tankového a automobilního technického zabezpečení.

3. Zvláštní pozornost vyžaduje problematika přesunu z prostoru soustředění vojsk vyčleňovaných do sestavy operační manévrující skupiny do výchozího prostoru pro její zasazení a na jednotlivé čáry vlastního zasazení. Požadovaná vysoká rychlost, bezprostřední zasazování a značná hloubka činnosti vedou k úvaze využít při tomto řešení některých zásad pro tankové a automobilní technické zabezpečení operačních (dalekých) přesunů.

Zejména musíme velmi promyšleně řešit rozdělení a uskupení prostředků a zásob jednotlivých druhů materiálu a jejich zařazení do sestavy operační manévrující skupiny, s přihlédnutím ke zvláštnostem dalšího bojového použití skupiny.

Zásadní důraz položíme na dílny technické pomoci na obrněných transportérech, montážní a hmotově unosné speciální dílny. Musíme zvážit a v závislosti na hloubce úkolu řešit vyvážení těžkých strojních dílen, těžkých automobilů s konjeyrnery apod.

Pro opravy v průběhu přesunů je důležité dodržet platnou zásadu, že opravářské, vyprošťovací a odsunové prostředky musí být do doby zahájení bojové činnosti, tzn. po dosažení čar zasazení, u svých útvarů a jednotek připravené zabezpečovat jejich bojovou činnost. Vezmeme-li v úvahu i další zásadu, že doba práce prostředků jednotek může trvat nejdéle do přechodu čela pochoduujícího proudu dalšího útvaru, dojdeme k závěru, že využití kapacit těchto prostředků za přesunu bude poměrně nízké. Proto budeme řešit ve zvýšené míře zabezpečení přesunu prostředky frontu, s plným využitím prostředků svazků a útvarů, jejichž prostorem se budou operační manévrující skupiny přesunovat. Velmi důležitou úlohu mohou sehrát i teritoriální prostředky dislokované v blízkosti jednotlivých os přesunu.

Rovněž poškozenou techniku musíme odsunovat tak, abychom nezpomalovali přesuny vojsk. Odsun po stejných pochodových osách v sestavě pochoduujících útvarů a jednotek bude možný pouze tam, kde zabezpečíme vlečení nebo převoz na podvalníku takovou rychlostí přesunu, jakou budou dosahovat pochoduující proudy. Ostatní vozidla musí vyčkat až po dané komunikaci projedou poslední proudy operační manévrující skupiny, nebo použít vedlejších (souběžných) komunikací.

Z toho je zřejmé, že část poškozené techniky nebude opravena a přesunuta tak, aby byla včas začleněna do sestavy svých jednotek. Proto bude účelné v průběhu formování a přesunu skupiny přesunout do určených prostorů nebo do výchozího prostoru opravenou bojovou techniku ze shromaždišť poškozené techniky frontu a doplnit vojska skupiny před vlastním zasazením tímto způsobem.

4. V průběhu vlastního plnění bojových úkolů operační manévrující skupiny musíme věnovat pozornost zejména těmto otázkám:

a) organizace tankového a automobilního technického zabezpečení v průběhu bojové činnosti operační manévrující skupiny bude vyplývat především z množství, rozsahu a prostorového rozložení ztrát bojové, zabezpečovací a dopravní techniky, které vzniknou bojovou činností nepříteli, technickými a jinými příčinami. Přitom půjde o rozdělení těchto ztrát na opravitelné vojskovými, armádními a frontovými prostředky (běžné a střední opravy) a neopravitelné (generální), které odsunujeme do stálých opravářských závodů. Dále půjde o nenáhradné ztráty, které mají sloužit pro těžení náhradních dílů a skupin.

Pro obnovení bojeschopnosti operační manévrující skupiny mají význam zejména běžné a částečné i střední opravy.

Že to není otázka zanedbatelná, ukazují nejnovější údaje z kalkulací ztrát v Sovětské armádě. V rámci armádní útočné operace bez použití jaderných zbraní se počítá při plnění bližšího úkolu s denními ztrátami u tanků 12–15 %, BVP 9–11 %, OT 7–9 %, při plnění dalšího úkolu u tanků 11–14 %, BVP 8–10 %, OT 5 až 7 %. V podmínkách použití jaderných zbraní se ztráty zvyšují v průměru o 3 %.

Vezmeme-li v úvahu další předpoklad, že z celkových ztrát tvoří 40–45 % běžné opravy, 20–25 % střední opravy a 10 až 15 % generální opravy, vidíme, jak důležitá je otázka rychlého zabezpečení oprav a návratu techniky do bojových sestav.

Proto bude nutné i ve složitých podmínkách bojové činnosti operační manévrující skupiny zabezpečit vysokou návratnost bojové techniky.

Ve frontové útočné operaci je požadováno, aby během operace prostředky útvarů a svazků opravily a vrátily do bojových sestav 100 % běžných oprav, prostředky armád a frontu veškeré střední opravy, kromě vozidel poškozených v průběhu posledních 2–3 dnů operace, tzn. 60–70 % středních oprav. Stejně v rámci armády v úderném uskupení frontu se předpokládá opravit 100 % běžných oprav a část středních oprav prostředky armády a přidělenými prostředky frontu.

Podmínky práce v sestavě operační manévrující skupiny, které nedovolí obvyklé přípustné odtržení opravářských prostředků od bojových sestav, rychlá změna situace, úkolů, větší nebezpečí vzdušného i pozemního napadení, převládající použití montážně demontážních dílen povede k položení důrazu na vozidla vyžadující běžnou opravu a jen tam, kde to umožní rozsah opravy a čas i na opravy střední. To znamená, že požadavek zabezpečení 100 % běžných oprav může být reálný i v podmínkách činnosti operační manévrující skupiny, nižší však bude návratnost vozidel, které vyžadují střední opravu.

Z toho vyplývají dva závažné problémy — řešit odsuny bojové techniky pro střední a generální opravy do týlu a doplnit skupinu bojovou technikou z opraveného fondu na shromaždištích poškozené techniky frontu.

Jako možné řešení těchto problémů se ukazuje soustředování středních a generálních oprav do shromaždišť poškozené techniky ve středů operačních (bojových) sestav vojsk a za předpokladu zajištění určité bezpečnosti os přesunu přes nepřátelské území odsunout je podvalníkovými rotami praporů oprav tankové techniky frontu pod ochranou tankových nebo motostřeleckých bojových jednotek do frontových SPT. Generální opravy po převozu na vlastní území zabezpečit železničními převozy do opravářských závodů.

Tento způsob maximálně urychlí opravy v rámci frontu i teritoria. Kromě toho můžeme využít podvalníků s bojovou ochranou pro případné doplnění operační manévrující skupiny bojovou technikou.

V případě nemožnosti přesunu poškozené techniky přes území nepřítel, bude nutné soustředit tuto techniku a zabezpečit její ochranu až do příchodu hlavních sil frontu (armády). V žádném

případě by se neměla připustit varianta jejího ničení;

b) z předchozí úvahy vyplývá i zvláštnost řešení odsunů poškozené techniky v průběhu bojové činnosti. Zatímco v útočné činnosti armády a frontu uplatňujeme zásadu postupného stahování na příčné a podélné osy odsunů a odtud na shromaždiště poškozené techniky od nejnižších k nejvyšším stupňům, v rámci operační manévrující skupiny bude nutné stahovat a soustřeďovat poškozenou techniku přímo do SPT uvnitř bojových sestav;

c) určité zvláštnosti bude vyžadovat i řešení systému manévru vlastními a posilovými opravářskými a odsunovými prostředky.

V armádní útočné operaci dodržujeme zásadu vytvářet z organických a posilových prostředků dva sledy. Prvosledové prostředky mít ve skupinách za každou divizi prvního sledu v síle jedné čtyř praporu odsunu tanků, jedné armádní tankové a automobilní opravny nebo přidělené rotu oprav tanků z frontového praporu oprav tankové techniky. Zbytek vytváří druhý sled armádních prostředků tankového a automobilního technického zabezpečení.

V zabezpečení operační manévrující skupiny bude nutné zvážit další posílení skupiny vyprošťovacími a odsunovými prostředky, posoudit pohyblivost a manévrovací schopnosti armádní tankové a automobilní opravny jako celku a celý systém více přimknout k bojovým sestavám divizí v operační skupině. Druhý sled vytvořit až za čarou dotyku s ostatními týlovými prostředky a ponechanou technikou.

Roty oprav tanků z praporu oprav tankové techniky frontu jsou jako posilový prostředek dostatečně pohyblivé, s optimálními počty montážně demontážních dílen a můžeme je využít i v této variantě bojové činnosti. Při jejich vyčleňování do sestavy operační manévrující skupiny však zvážíme i úbytek středních oprav v rámci frontu, který je dán kapacitou těchto prostředků;

d) samostatný problém představuje zabezpečení náhradních dílů tankové a automobilní techniky pro opravy v průběhu bojového zasazení operační manévrující skupiny.

Základní metodou zásobování v současné době je systém souprav v kombinaci s kusovými položkami za širokého použití kontejnerizace. Systém těchto kompletů zabezpečuje běžné a střední opravy a servis při ošetřování techniky a

odstraňování poruch. Přitom je dodržena zásada, že útvar má v pohyblivých zásobách materiál na zabezpečení činnosti na 3 dny, divize a armáda na 2 dny a front na 7 dní plné opravářské kapacity.

Problém je tedy v tom, že uvedený materiál nezabezpečí činnost operační manévrující skupiny v celém předpokláda-

ném rozsahu a bude nutné jednak vytvořit další zásoby v době formování skupiny a posílit útvary a svazky kontejnery tankovým materiálem, jednak řešit další doplňování buď pozemní cestou, např. s využitím podvalníků pro odsun poškozené techniky, nebo vzduchem pomocí vrtulníkové přepravy.

Problematika tankového a automobilního technického zabezpečení bojové činnosti operační manévrující skupiny je značně širší, než jsme uvedli. Proto naše úvahy a naznačené možnosti mají být spíše podnětem pro komplexní rozpracování této problematiky, sjednocení v rámci dalších prvků všestranného zabezpečení a stanovení pevných zásad pro další činnost orgánů služby v této oblasti v souladu s novými řády a předpisy. Své slovo by měli říci k této otázce i funkcionáři služby těch stupňů, kterých se problematika bezprostředně týká tak, aby byl naveden jednotný směr jak v pocho-
pení, tak v realizaci tohoto úkolu v rámci operační a operačně taktické přípravy vojsk.